

Zpráva o realizaci Regionálního akčního plánu pro okáče menšího (*Erebia sudetica*) v roce 2024

Ludmila Slezáková, AOPK ČR, RP Olomoucko

3.1. Péče o biotop

V roce 2024 proběhlo pravidelné sečení a pastva na vybraných plochách ve vrcholovém bezlesí Hrubého Jeseníku s cílem podpořit výskyt nektarodárných rostlin, a tím rozšiřovat a zlepšovat biotopy okáčů i dalších druhů subalpínského bezlesí.

Managementová opatření byla ze strany mapovatelů motýlů hodnocena velmi kladně, a to jak postupná likvidace borůvčí a kleče, tak i návrat pastvy na hřebeny Jeseníků. Tyto aktivity jsou do budoucna pro přežití druhu v Jeseníkách významné, a zejména s ohledem na postupující klimatickou změnu je žádoucí je rozšiřovat a vytvářet další vhodné plochy pro tento druh, stejně jako pro mnoho dalších druhů vázaných na unikátní jesenické bezlesí.

Na severních svazích jesenické Vysoké hole (resp. Petrových kamenů) prozatím nápodoba tradičního hospodaření nenese viditelné úspěchy. Transekt J0 (viz níže) zůstává chudý jak na okáče rodu *Erebia*, tak na další denní motýly. Nejspíš to ale není chybou zvolených typů péče, ale lokality jako takové. Jedná se o severní svah, kde péče začala za zcela kritické situace, kdy většinu lokality pokrývaly faunisticky i floristicky velmi chudé papratkové nivy. To, že byli podél transektu pozorováni vůbec nějakí motýli rodu *Erebia* (*E. epiphron* 12, *E. euryale* 3, *E. ligea* 9) lze pokládat za úspěch.

3.2. Péče o druh

Nebyla realizována přímá péče o druh.

3.3. Monitoring

Monitoring proběhl (stejně jako v předchozích letech) ve dnech letové aktivity okáče menšího mezi 25. 6. a 11. 8. 2024 v rámci sledování trvalých transektů (J1–J3).

Od roku 2024 byl nově přidán transekt J0 s cílem sledovat reakci společenstev motýlů na aktivní péči o horské louky, zahájenou během uplynulé dekády.

J1 – chatička na Vysoké holi – rozcestí Nad Malým Kotlem

J2 – rozcestí Nad Ovčárnou – rozcestí Nad Velkým Kotlem

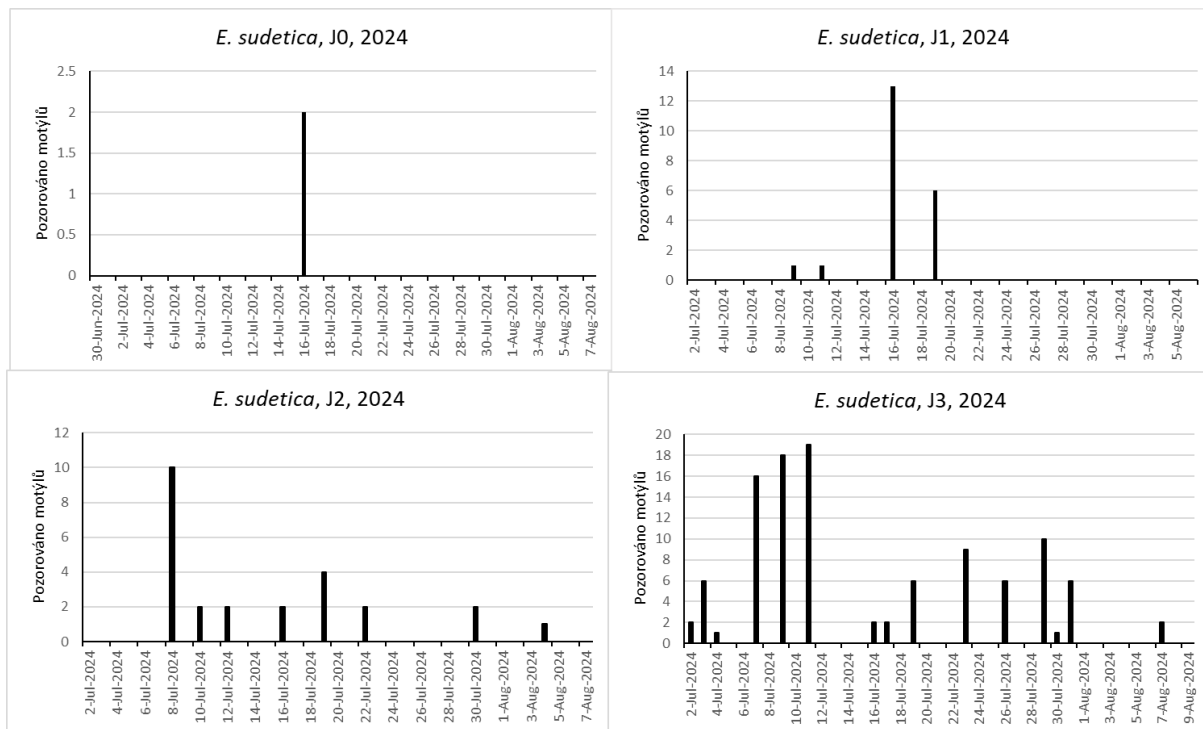
J3 – chata Barborka – jižní úbočí Pradědu, transekt po dnes zrušené turistické cestě, cca 800 m přímo do svahu.

J0 – transekt paralelní s asfaltovou silnicí Ovčárna – Barborka s přesahem nad Velkou kotlinu.

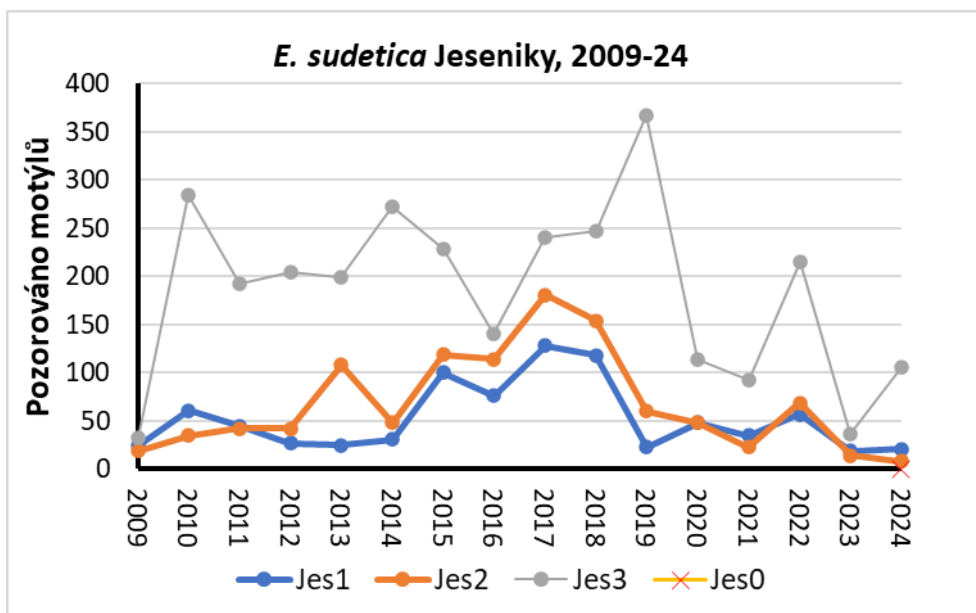
Transekty se liší nadmořskou výškou a převažujícími biotopy. Pro každou návštěvu transektu za klimatických podmínek vhodných pro monitorování motýlů je zaznamenána doba návštěvy, teplota a počasí (teplota, slunečnost, intenzita větru), tj. abiotické faktory, které ovlivňují aktivitu motýlů a mění

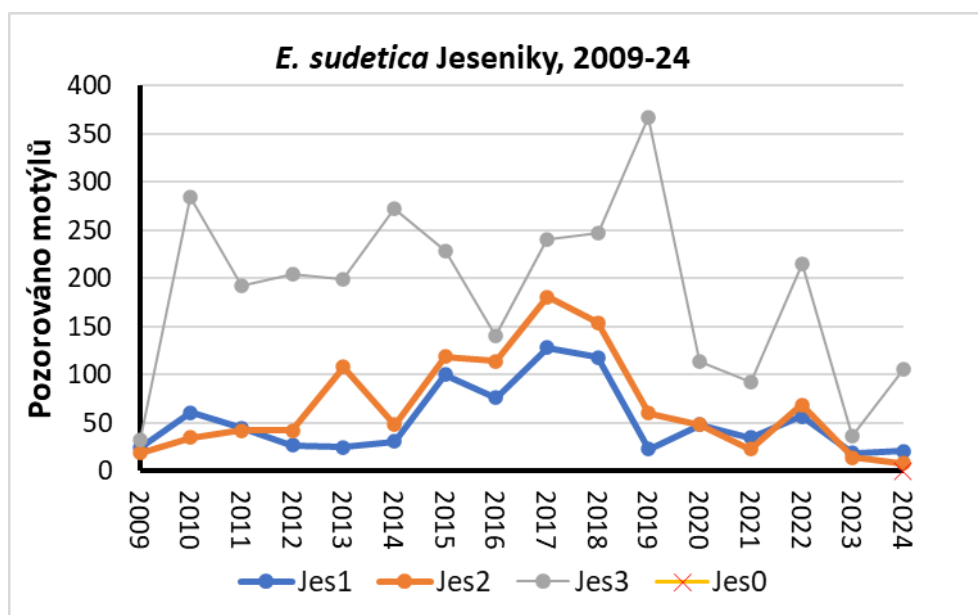
pravděpodobnost jejich detekce. Společně s okáčem menším byly sledovány i další druhy horských okáčů (*E. epiphron*, *E. euryale*, *E. ligea*), nově také proběhl monitoring nočních motýlů na pěti vytipovaných lokalitách.

Výsledky ukazují, že setrvalý pokles početnosti *E. sudetica* se zastavil, týká se to ovšem jen nejvýše položeného transektu J3, jehož spodní část kolmo protíná ideální biotop druhu. *E. sudetica* vykazuje dlouhodobý ústup z níže položených lokalit a fakticky zůstává omezená na nejvyšší příhřebenové polohy. I zde byl v minulých letech pozorován úbytek patrný z klesajících počtů podél transektu J3. Tento neblahý trend se v posledním roce zvrátil. Naopak podél transektů J2 (vysychající prameniště nad Velkou kotlinou) a J1 (kde se *E. sudetica* vyskytovala hlavně díky blízkosti trvalé populace v Malé kotlině) byly roku 2024 zjištěny jen nepatrné počty.

Graf 1. *Erebia sudetica*, denní počty podél všech čtyř transektů. Výrazné jsou podstatně vyšší počty podél transektu J3, než podél ostatních transektů.

Graf 2. *E. sudetica*, úhrnné počty za všechny roky monitoringu. Vidíme náznak zvýšení podél transektu J3.

3.4. Výzkum

V roce 2024 nebyl výzkum realizován, resp. byla jen sbírána data o výskytu a početnostech pro budoucí využití ve výzkumných aktivitách.

Zdroj:

Konvička, M., Konvičková, H., Horázná D. 2024: Zpráva z monitoringu okáčů rodu *Erebia* v Krkonoších v roce 2024, včetně srovnání se situací v Jeseníkách, dep. na AOPK ČR, Správa CHKO Jeseníky

Financováno Evropskou unií NextGenerationEU z Národního plánu obnovy prostřednictvím Programu obnovy přirozených funkcí krajiny. Projekt je součástí sledování stavu biotopů a druhů organizovaného AOPK ČR, nikoliv Evropské unie ani CINEA. Evropská unie ani CINEA nejsou odpovědní za jakékoliv použití informací, které toto vyhodnocení realizačního projektu obsahuje.